

Sygn. akt II Ca 4/20

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SO Mariusz Broda

Sędzia SO Barbara Dziewięcka

Sędzia Bartosz Pniewski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 czerwca 2020 r. sprawy

z wniosku D. B. (1)

z udziałem Województwa (...)

o rozgraniczenie

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Opatowie

z dnia 31 października 2019 r. sygn. akt I Ns 24/17

1. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie I (pierwszym) w całości i dokonać rozgraniczenia nieruchomości położonych w O., Gmina O., Powiat (...), stanowiących - działkę o numerze ewidencyjnym (...), będącą własnością D. B. (1), mającą urządzoną księgę wieczystą (...) oraz działkę o numerze ewidencyjnym (...), stanowiącą własność Województwa (...) – według linii oznaczonej punktami (...)- (...) – na szkicu granicznym biegłego sądowego z zakresu geodezji J. K. (1), który to szkic został wpisany do ewidencji (...) Ośrodka (...) w O. w dniu 29 kwietnia 2019 roku za numerem(...)

2. oddalić apelację w pozostałej części.

Zarządzenie: odpis postanowienia doręczyć pełnomocnikom wnioskodawczyni i uczestnika – r.pr. A. C., adw. S. M..

15.06.2020r.

Sygn. akt II Ca 4/20

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 31.10.2019r. (sprostowanym postanowieniem z dnia 20.11.2019r.) Sąd Rejonowy w Opatowie:

- w pkt. I dokonał rozgraniczenia nieruchomości położonej w O., stanowiącej działkę o nr ew. (...), będącą własnością D. B. (1), mającą urządzoną księgę wieczystą (...) oraz nieruchomości położonej w O., stanowiącej działkę o nr ew. (...), będącą własnością Województwa (...) – Zarządu Dróg Wojewódzkich w K. – według linii oznaczonej na szkicu granicznym z dnia 8 stycznia 2019r., sporządzonym przez biegłego sądowego z zakresu geodezji J. K. (1) – punktami

(...)- (...), który to szkic został wpisany do ewidencji materiałów Państwowego Ośrodka (...) w O. w dniu 29 kwietnia 2019r. za nr (...)

- w pkt. II zasądził od uczestnika Województwa (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w K. na rzecz wnioskodawczynie D. B. (1) kwotę 100 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;

- w pkt. III nakazał pobrać od wnioskodawczynie D. B. (1) na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Opatowie kwotę 2595,41 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych;

- w pkt. IV nakazał pobrać od uczestnika Województwa (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Opatowie kwotę 2595,41 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych;

- w pkt. V orzekł, że w pozostałym zakresie wnioskodawczynie i uczestnik ponoszą we własnym zakresie koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Podstawy faktyczne i prawne takiego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy przedstawił w pisemnym uzasadnieniu (k.292-296). Z jego treści wynikają w szczególności następujące ustalenia. D. B. (1) jest właścicielem nieruchomości położonej w O., o nr ew. (...) o powierzchni 0,6338 ha, mającej urzędową księgę wieczystą nr (...). Prawo własności uzyskała na podstawie umowy przekazania gospodarstwa rolnego w formie aktu notarialnego z dnia 17.05.1989, a jej poprzednicy prawni legitymowali się (...) wydanym w 1976r. W skład nabytego przez wnioskodawczynię gospodarstwa rolnego wchodziła cała działka o ew. (...). Następnie doszło do jej podziału na działki (...), a ta ostatnia w 1993r. została zbyta w wyniku zamiany za inną działkę – z Gminą O.. Dla nieruchomości oznaczonej nr (...) nie została założona księga wieczysta. Jej stan prawny „ujawniony w ewidencji gruntów” wywodzi się z decyzji Wojewody (...) nr (...) z dnia 20 lutego 2015 roku - znak (...) o zezwolenie na realizację inwestycji drogowej. Działka wnioskodawczynie i uczestnika o nr (...) i (...) przylegają do siebie. Pierwsza stanowi działkę siedliskową zabudowaną domem mieszkalnym, druga stanowi drogę wojewódzką nr (...) wraz z chodnikiem i pasem przydrożnym. Decyzją (...) w K. z dnia 31.01.1968 r. z działki o powierzchni 0,69 ha (obecnie oznaczonej nr (...)) wywłaszczono na rzecz Skarbu Państwa na potrzeby Wojewódzkiego Zarządu Dróg Publicznych w K. jej część o powierzchni 40 m⁽²⁾. Granica prawna wynikająca z dokumentów przebiega po pkt. (...) Po dokonaniu wywłaszczenia (w 1968r.) Skarb Państwa nigdy nie wszedł w posiadanie wywłaszczonego pasa gruntu. Rodzice wnioskodawczynie posiadali nieruchomość oznaczoną w ewidencji gruntów nr (...) w takim zakresie w jakim wynikało to z (...) i danych wynikających z założenia ewidencji gruntów w 1969r., czyli do linii oznaczonej na mapie bieglego J. K. pkt. (...)- (...). Po przekazaniu przez nich gospodarstwa rolnego na rzecz wnioskodawczynie ona również posiadała nieruchomość oznaczoną już jako działka (...) – w takim samym zakresie. Przy bramie wjazdowej był parking zbudowany przez wnioskodawczynię i jej męża, a także przydomowy ogródek – w pasie o szerokości ok. 3 m. Został on zlikwidowany w 2015r. podczas rozbudowy drogi wojewódzkiej. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy dokonał rozgraniczenia według kryterium stanu prawnego, za który uznał stan ujawniony w ewidencji gruntów w roku 1968 – na skutek wywłaszczenia, a następnie skorygowany na skutek uwzględnienia zgłoszonego przez wnioskodawczynię zarzutu zasiedzenia. Sąd pierwszej instancji doszedł do wniosku, że wnioskodawczynie nabyła sporny pas gruntu przez zasiedzenie z dniem 17.05.2019r., przyjmując, że bieg terminu zasiedzenia (przeciwko Skarbowi Państwa) mógł rozpocząć się 1.10.1990r., a skoro wnioskodawczynie posiadała nieruchomość od 27.05.1989r., to o ten okres termin do zasiedzenia mógł zostać skrócony. Sąd Rejonowy przyjął również i to, że objęcie nieruchomości przez wnioskodawczynię w posiadanie nastąpiło w dobrej wierze, gdyż wnioskodawczynie posiadała grunt pozostając w przekonaniu, że przysługuje jej prawo własności do tej nieruchomości, skoro 1976 r. został wydany (...) na C. J. (1), a następnie nieruchomość ta wraz z gospodarstwem rolnym została przekazana wnioskodawczynie.

Postanowienie w całości zaskarżył uczestnik – Województwo (...). W wywiedzionej apelacji zarzucił naruszenie art. 153 kc przez jego niewłaściwe zastosowanie poprzez dokonanie rozgraniczenia nieruchomości, pomimo tego, że granice spornej nieruchomości zostały ustalone decyzją ostateczną Wojewody (...) nr (...) z dnia 20.02.2015r. o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, wydaną na podstawie art. 12 ust. 4pkt. 2 ustawy z dnia 10.04.2003r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U. z 2018r., poz. 1474).

Wobec powyższego skarżący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i oddalenie wniosku,
- ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wyjaśnić należy, że data wywiedzenia apelacji determinowała rozpoznanie tego środka odwoławczego na podstawie przepisów kpc w brzmieniu aktualnie obowiązującym (art. 9 ust. 2; art. 9 ust. 4 a contrario - ustawy z dnia 4.07.2019r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw - Dz.2019.1469). W związku z tym, w szczególności rozpoznanie tej sprawy w postępowaniu apelacyjnym stało się możliwe na posiedzeniu niejawnym, wobec braku wniosku o przeprowadzenie rozprawy oraz uznania przez Sąd, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne (art. 374 kpc).

W następnej kolejności wyjaśnić należy, że przedmiotem rozgraniczenia była m.in. działka o nr ew. (...), a nie jak zapewne omyłkowo Sąd Rejonowy wpisał w sentencji zaskarżonego postanowienia - „(...)”, bo takim numerem oznaczona jest jedynie droga wojewódzka zlokalizowana na działce o nr ew. (...). O efekcie tylko i wyłącznie oczywistej omyłki pisarskiej świadczy także treść pisemnego uzasadnienia zaskarżonego postanowienia. Jej korekta znalazła wyraz przy okazji „całościowej” zmiany zaskarżonego postanowienia.

Apelacja, o ile doprowadziła do zmiany zaskarżonego postanowienia, okazała się zasadna.

Kryteria rozgraniczenia nieruchomości, w sposób ściśle określony, także w zakresie możliwej kolejności ich uwzględniania, wskazuje przepis art. 153 kc. Z treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, że Sąd Rejonowy dokonał rozgraniczenia nieruchomości według kryterium nr 1, tj. ich stanu prawnego. Taki kierunek postępowania, w świetle już wyeksponowanych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń, co do zasady jawi się jako prawidłowy. Innymi słowy, w toku dotychczasowego rozpoznania sprawy nie zaistniało nic, co eliminowałoby możliwość rozgraniczenia nieruchomości według ich stanu prawnego. Natomiast analiza uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wskazuje, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, bo samo odwołanie się do kryterium stanu prawnego, jeszcze o tym nie świadczy. Przypomnieć zatem należy, że istotą rozgraniczenia sąsiadujących ze sobą nieruchomości - według kryterium ich stanu prawnego, jest ustalenie wzajemnego przestrzennego zakresu praw własności do nich. Nie chodzi więc tylko o zbadanie stanu prawnego jednej z rozgraniczanych nieruchomości i ustalenie przestrzennego zakresu prawa własności do niej, ale także koniecznym jest uczynienie tego samego w stosunku do drugiej - sąsiadującej z nią nieruchomości. Biorąc pod uwagę zakres poczynionych ustaleń, jak i wyprowadzonych na tej podstawie wniosków - przedstawionych w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, stwierdzić trzeba, że Sąd Rejonowy w zasadzie poprzestał jedynie na jednostronnym zbadaniu prawa własności - tylko do działki o nr ew. (...) oraz ustaleniu jego zakresu przestrzennego w - stosunku do działki o na ew. (...). Zaniechał tym samym odpowiedzi na pytanie, jak do tego ma się tytuł własności do tej ostatnio wymienionej działki (i jednocześnie wynikający z niego zakres przestrzenny prawa własności do niej), na który powoływał się uczestnik postępowania - Województwo (...). Chodzi o decyzję Wojewody (...) nr (...) z dnia 20.02.2015r. znak IN-III.7820.1.20.2014 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej. Jest rzeczą zupełnie niezrozumiałą - z punktu widzenia podstawowych zasad postępowania cywilnego (art. 3 kpc oraz art. 6 § 2 kpc), że reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika uczestnik, w toku całego postępowania poprzestaje tylko na incydentalnym wspomnieniu o istnieniu tej w/w decyzji (i to jeszcze na jego administracyjnym etapie - pismo k.52), nie składa do akt jej odpisu (pomimo tego, iż pozostaje w jej posiadaniu, co wynika także z treści opinii geodety W. B., złożonej na potrzeby administracyjnego etapu postępowania rozgraniczeniowego, który analizy tego dokumentu, okazanego przez uczestnika dokonuje - k.19), nie podejmuje żadnej inicjatywy, by wyjaśnić jej treść (zakres przestrzenny względem rozgraniczanych nieruchomości) i to w sytuacji, kiedy przywołuje ją także biegły sądowy J. K. w wydanej w sprawie opinii, pozostawiając Sądowi Rejonowemu „uznanie (...) zakresu działania w/w decyzji” (k.104). Mało tego, biegły J.

K. w swej opinii odwołuje się także do sporządzonego w 2008r. przez G. operatu nr (...), który był podstawą wydania tej decyzji, odzwierciedla przebieg wynikającej z niego linii granicznej na „szkicu granicznym” (k.107). Pomimo tego te dokumenty i ich znaczenie dla ustalenia wzajemnego przestrzennego zakresu praw własności do sąsiadujących ze sobą nieruchomości, pozostały poza sferą zainteresowania tak uczestnika, jak i Sądu pierwszej instancji. Zasadnie do tego wątku wraca wywiedziona apelacji uczestnik.

Poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia, co do okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, pozostają prawidłowe, co nie znaczy – kompletne. Praktycznie miały charakter niesporny i nie były kwestionowane także w apelacji. Chodzi o stan faktyczny, ale i determinowany przez niego stan prawny nieruchomości, do daty wydania w/w decyzji z dnia 20.02.2015r.

W pierwszej kolejności podsumować należało (wraz z uszczegółowieniem pewnych kwestii) to, co wynikało z tych generalnie prawidłowych ustaleń Sądu pierwszej instancji, a co dopiero w powiązaniu z wynikami analizy w/w decyzji (...).02.2015r. pozwalało na kompletne ustalenie podstawy faktycznej rozpoznania sprawy w postępowaniu apelacyjnym oraz wyprowadzenie prawidłowych i ostatecznych wniosków w płaszczyźnie prawa materialnego.

Zacząć trzeba od tego, że jak niespornie wynika z opinii biegłego sądowego J. K., w 1961 roku - w związku z założeniem ewidencji gruntów - zostaje opracowany operat nr (...). Według tego dokumentu północna granica działki noszącej wówczas nr 96 (późniejsza (...)) przebiega według linii oznaczonej na szkicu granicznym (...)- (...) (linia czerwona). Jak wyjaśnia biegły w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji decyzją (...) w K. z dnia 31.01.1968 r. część z tej działki, będącej już wówczas w posiadaniu W. J. – ojca wnioskodawczynie, (położoną oczywiście od strony północnej), o powierzchni 40 m⁽²⁾ zostaje wywłaszczona na rzecz Skarbu Państwa na potrzeby Wojewódzkiego Zarządu Dróg Publicznych w K., za odszkodowaniem. W 1976 r. zostaje wydany (...), z którego wynika, że C. J. (2) nabywa z mocy prawa z dniem 4.11.1971r. prawo własności do działki (...), tak oznaczona jest już w ewidencji gruntów dawna działka o nr (...). Jako, że C. J. (2) w tej dacie pozostaje w związku małżeńskim z W. J., to własność tej nieruchomości rolnej z mocy prawa nabywają do wspólności majątkowej małżeńskiej. Jest to pierwszy istotny moment dla określenia zakresu przestrzennego prawa własności do działki (...) - względem działki sąsiadującej z nią od strony północnej, czyli obecnej drogi wojewódzkiej. Trafnie zwraca uwagę, najpierw biegły J. K., a następnie Sąd Rejonowy, na to, że już z mocy art. 3 ustawy z dnia 26.10.1971r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, nie mogło dojść do uwłaszczenia w tej części nieruchomości (działki (...)), w jakiej została ona już w 1968r., a więc i w dacie 4.11.1971r. wywłaszczona na rzecz Skarbu Państwa. Innymi słowy. (...) nie mógł „wkraczać” z przestrzenią tak kreowanego prawa własności - w przestrzeń objętą uprzednio wywłaszczeniem (nabyciem prawa własności) na rzecz Skarbu Państwa. Wobec tego bez znaczenia jest to, że małżonkowie C. i W. J. w dacie 4.11.1971r. władali - o charakterze posiadania samoistnego - działką nr (...) także i w tej części, która została wywłaszczonej już w roku 1968, bo i tak nie mogli nabyć i nie nabyli tej ostatniej z mocy prawa z uwagi na zakaz wynikający z w/w już art. 3 ustawy „uwłaszczeniowej”. Tym samym zakres przestrzenny wywłaszczenia na rzecz Skarbu Państwa - z roku 1968 wyznaczał jednocześnie w sposób oczywisty zakres przestrzenny prawa własności małżonków C. i W. J. począwszy od daty 4.11.1971r. Zatem tak zidentyfikowana granica praw własności przebiegała według linii oznaczonej na szkicu granicznym biegłego J. K. przebiegającej przez punkty (...)- (...)- (...) (linia koloru różowego). Ani wnioskodawczynie, ani uczestnik nie kwestionowali okoliczności będących podstawą wyprowadzenia takich wniosków. W szczególności dla wnioskodawczynie był to punkt wyjścia do zgłoszenia zarzutu zasiedzenia pasa gruntu, pomiędzy linią „czerwoną”, a linią „różową”, a konkretnie oznaczonego na w/w już szkicu granicznym punktami(...) - linia różowa (czyli granica prawa własności do działki (...)) - następnie punktami (...)- (...) – linia czerwona (czyli granica stanu faktycznego władania, która, jak wskazał biegły J. K. była zgodna z w/w z operatem 238/4/1/64) oraz ponownie do punktu(...) Wyjaśnić w tym miejscu należy, że działka (...) w 1992 r. uległa podziałowi na (...) i (...), a ta pierwsza została zbyt już przez wnioskodawczynie, która od 17.05.1989r. była już właścicielem pierwotnej działki (...) - na skutek przekazania prawa własności do niej przez jej rodziców. Tym samym przedmiotem zasiedzenia był w/w pas gruntu stanowiący część działki (...), bezpośrednio przylegający do północnej granicy działki (...), w zidentyfikowanej już wyżej przestrzeni jej prawa własności. Sąd Rejonowy tak zgłoszony zarzut zasiedzenia uznał za zasadny, co oznaczało nabycie prawa własności do opisanego już wyżej pasa gruntu (części działki (...)) przez wnioskodawczynie. Tej treści

konkluzja, co do zasady jest prawidłowa, co przyznaje wprost w apelacji także skarżący. Nie oznacza to jednak trafności wyprowadzonego przez Sąd pierwszej instancji wniosku, co do daty nabycia prawa własności przez zasiedzenie. Sąd Okręgowy nie podziela wniosku Sądu Rejonowego, że do zasiedzenia doszło z dniem 17.05.2009r., tj. przy przyjęciu dobrej wiary, a w konsekwencji upływu 20 – letniego terminu posiadania samoistnego przez wnioskodawczynię, z jego skróceniem o czas posiadania przez wnioskodawczynię sprzed 1.10.1990r. (kiedy co do zasady nie można było zasiadywać przeciwko Skarbowi Państwa, ale termin biegnący od tej daty podlegał skróceniu, jednak nie więcej jak o połowę okresu wymaganego do zasiedzenia), czyli w tym przypadku skróceniem o okres od 17.05.1989r. do 1.10.1990r. Nie było żadnych podstaw do przyjęcia dobrej wiary, co istotne w chwili objęcia tego pasa gruntu w posiadanie samoistne przez wnioskodawczynię, a nie jak wynika z argumentacji Sądu Rejonowego w okresie całego posiadania. Nie zaistniały żadne, mające potwierdzenie w ukształtowanym od wielu lat w sposób stabilny orzecznictwie, przesłanki uzasadniające stan usprawiedliwionego przekonania po stronie wnioskodawczyni, że stan posiadania samoistnego jest zgodny z prawem. Mało tego, orzecznictwo wręcz wyklucza, by mylne przekonanie co do tego, że (...) miał objąć większą przestrzeń nieruchomości, niż w rzeczywistości doszło w ten sposób do nabycia własności z mocy prawa, uzasadniało stan dobrej wiary. Wreszcie rzecz fundamentalna, którą należało uwzględnić z punktu widzenia standardów orzekania w sprawach o zasiedzenie. Skoro jest to pierwotny sposób nabycia prawa własności, a więc uzależniony od ziszczenia się obiektywnych przesłanek, to jego skutek następuje najwcześniej jak te przesłanki, w tym upływ czasu, się spełnią. Z tym łączy się zagadnienie doliczania do czasu posiadania samoistnego na rzecz osoby, na którą zasiedzenie ma nastąpić, także czasu posiadania poprzednika, o ile oczywiście, ten poprzednik nie zdołał spełnić przesłanek do zasiedzenia i nabyć w ten sposób prawo własności. Skoro niespornie rodzice wnioskodawczyni posiadali ten opisany już pas gruntu co najmniej od roku 1968 (kiedy miało miejsce to pierwsze wywłaszczenie, za którym nie nastąpiło objęcie we władanie przez Skarb Państwa), aż do przekazania tego posiadania samoistnego w dniu 17.05.1989r., kiedy przekazywali gospodarstwo rolne córce (traktując to jako jedną zagospodarowaną całość), to okres tego ich posiadania samoistnego z urzędu należało doliczyć do czasu posiadania wnioskodawczyni (por. m.in. postanowienie SN z dnia 20.02.2013 r., III CSK 156/12; postanowienie SN z dnia 10.07.2014r. I CSK 533/13). Niewątpliwie rodzice wnioskodawczyni nie nabyli przez zasiedzenie tej zidentyfikowanej części nieruchomości. Istniała przeszkoda do takiego nabycia, bo przed 1.10.1990 r. nie można było zasiadywać przeciwko Skarbowi Państwa. Jeżeli zatem bieg terminu do zasiedzenia dla wnioskodawczyni rozpoczynał się 1.10.1990r. i powinien wynosić lat 30 (konsekwencja wyeliminowania dobrej wiary) i mógł zostać skrócony o czas posiadania sprzed daty 1.10.1990r. (art. 10 ustawy nowelizującej kodeks cywilny z dniem 1.10.1990r.) zarówno przez samą wnioskodawczynię (czyli okres od 17.05.1989r.), jak i jej rodziców (bo ci przenieśli posiadanie na córkę w dniu 17.05.1989r. – art. 176 kc § 1 kc), jednak nie więcej jak o 15 lat, to ostatecznie nie budzi wątpliwości wniosek, że wnioskodawczyni nabyła przez zasiedzenie ten opisany już wyżej pas gruntu - stanowiący działki o nr ew. (...) – z dniem 1.10.2005r., a nie z dniem 17.05.2009r. (jak nieprawidłowo przyjął to Sąd Rejonowy). Wniosków tych nie zmienia i to, że nieruchomość w 1968 r. była wywłaszczona prawdopodobnie pod inwestycję drogową, która w tamtym czasie nie została jednak w miejscu objętym zasiedzeniem zrealizowana. Wobec tego nie zachodziła przeszkoda do zasiedzenia- wynikająca z art. 2a ustawy o drogach publicznych. Przepis ten wyłączył możliwość zasiedzenia dróg publicznych od 1 stycznia 1999 r., ale tylko wówczas, kiedy obiekt drogowy w tym czasie już istniał, a nie był dopiero planowany i niezrealizowany, jak w stanie faktycznym niniejszej sprawy (p. postanowienie SN z dnia 10.04.2013r., IV CSK 514/12). Oczywiście dla prawidłowości wyprowadzonego wniosku, co do tego, że doszło do nabycia przez wnioskodawczynię prawa własności przez zasiedzenie, co „na nowo” kształtuje stan prawny nieruchomości z możliwością wpływu na ustalenie wzajemnego przestrzennego zakresu praw własności sąsiadujących ze sobą nieruchomości, nie ma to bezpośredniego znaczenia. Podkreślenia raz jeszcze wymaga to, że istota zasiedzenia, o której była już mowa, wymaga precyzji oceny stanu faktycznego z punktu widzenia przesłanek tego szczególnego sposobu nabycia, ale jednocześnie i odjęcia prawa własności, co następuje w tylko w prawidłowo zidentyfikowanej dacie.

W następnej kolejności Sąd Okręgowy uzupełnił ustalenia o te okoliczności, które wynikały z tej, będącej już przedmiotem analizy biegłych geodetów w niniejszym postępowaniu rozgraniczeniowym, ale bez wyprowadzenia na tej podstawie ostatecznych wniosków przez Sąd Rejonowy, decyzji wywłaszczeniowej Wojewody (...) nr (...) z dnia 20.02.2015r. znak IN-III.7820.1.20.2014 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (k.322-340), która niespornie stała się ostateczna w dniu 15.09.2015r., Zgodnie z jej treścią, po pierwsze zatwierdzony został podział

nieruchomości (str.9), m.in. i tej położonej w obrębie miasta O., a stanowiącej działkę o nr ew. (...) - na kilka działek, w tym m.in. (...) (str.14,16), po drugie linie rozgraniczające teren, wyznaczające pas drogowy rozbudowywanej drogi wojewódzkiej Nr (...), objęły nieruchomości wśród, których znalazła się także działka (...) (str.2). Ponad wszelką wątpliwość, tą decyzją wywłaszczeniową nie została objęta działka o nr ew. (...), ani jakakolwiek jej część. To jedynie potwierdza ustalenia poczynione przez geodetów wydających opinie w tej sprawie, zarówno W. B. (na administracyjnym etapie postępowania rozgraniczeniowego), jak i J. K. (już na etapie sądowym tego postępowania). W. B. w szczególności podkreślił, że projekt rozbudowy drogi oraz dokonywane w tym celu podziały nieruchomości nie objęły działki (...). Z kolei z opinii biegłego J. K. – w jej części graficznej (k.107) wynika, że sam operat będący także podstawą wydania w/w decyzji, pierwotnie zawierał projekt podziału działki (...), skoro biegły potrafił wskazać przebieg linii tego podziału (1- (...) – 1- (...)), jednak jak wynika, z treści ostatecznej decyzji w tym zakresie nie został on zrealizowany, skoro ta nie objęła podziałem działki (...).

Dla udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy i jaki skutek miała ona dla ukształtowania stanu wzajemnego przestrzennego zakresu praw własności do sąsiadujących ze sobą nieruchomości, trzeba zestawić ją podstawami prawnymi, na podstawie, których była wydana. Zgodnie z treścią art. 12 ust. 1. Ustawy z dnia 10.04.2003r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych Dz.U.2013.687 (wersja na datę wydania decyzji – 20.02.2015r., czyli obowiązująca w dacie wydania decyzji) decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej zatwierdza się podział nieruchomości. Zgodnie z art. 12 ust. 2 linie rozgraniczające teren ustalone decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej stanowią linie podziału nieruchomości. Z kolei art. 12 ust. 4 pkt. 2 wskazuje, że nieruchomości lub ich części, o których mowa w art. 11f ust. 1 pkt 6, stają się z mocy prawa własnością odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego w odniesieniu do dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych - z dniem, w którym decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej stała się ostateczna. Natomiast wymieniony wyżej art. 11f. 1. pkt. 6 obowiązywał do tego, by decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej zawierała w szczególności oznaczenie nieruchomości lub ich części, według katastru nieruchomości, które stają się własnością Skarbu Państwa lub właściwej jednostki samorządu terytorialnego. Tym samym abyście nieruchomości następuje z woli samego ustawodawcy, skoro przeniesienie ich własności, zgodnie z literalnym brzmieniem przepisu, następuje z mocy samego prawa. Nabycie to nie jest przedmiotem orzekania w decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, lecz stanowi skutek prawny tej decyzji. W jednym z wyroków NSA stwierdził, że decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji wywołuje z mocy samego prawa skutek prawny w postaci przejścia prawa własności na inny podmiot - wyrok NSA z dnia 6 lipca 2011 r., I OSK 283/11, LEX nr 1082714.

Z punktu widzenia powołanych podstaw prawnych w/w decyzja wywłaszczeniowa zawiera w/w elementy. Skoro zatem objęła ona działkę o nr ew. (...), a wcześniej, dokładnie zidentyfikowana już i opisana przez Sąd Okręgowy jej część (przestrzeń pomiędzy linią „różową”, a „czerwoną”) została nabyta przez zasiedzenie przez wnioskodawczynię, to ta właśnie jej część z dniem ostateczności tej decyzji, czyli z dniem 15.09.2015r. przeszła z mocy prawa na własność Województwa (...), z przyczyn już wyjaśnionych. Raz jeszcze należy podkreślić, że decyzja ta nie wywołała dalej idącego skutku, tj. w zakresie przestrzennym prawa własności D. B. do działki (...). W konsekwencji tego wszystkiego ten będący istotą rozgraniczenia wzajemny przestrzenny zakres praw własności do obu nieruchomości wyznacza linia łącząca oznaczone na mapie biegłego J. K. punkty (...). Z jednej strony wyznacza dokładnie już wcześniej wyjaśniony przez Sąd Okręgowy zakres przestrzenny prawa własności do działki (...), a z drugiej zakres przestrzenny prawa własności do działki (...) (stanowiący ostateczny rezultat – kolejno - pierwotnego wywłaszczenia na rzecz Skarbu Państwa, następnie zasiedzenia w/w już obszaru przygranicznego przez D. B., a ostatecznie objęcia go w/w decyzją wywłaszczeniową z roku 2015, ze skutkiem – „z mocy prawa”).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 kpc orzekł, jak w pkt. 1 sentencji.

Apelacja w pozostałej części, o ile zmierzała do dalej idącej modyfikacji przebiegu granicy, tj. wkraczającej w przestrzeń prawa własności do działki (...), z przyczyn już dostatecznie wyjaśnionych okazała się niezasadna i w tym zakresie – stosownie do art. 385 kpc podlegała oddaleniu.

SSO Bartosz Pniewski SSO Mariusz Broda SSO Barbara Dziewięcka

(...)

(...)